

jo sooblikovali v okviru projekta OTREMED in jo deloma aplicirali na območje slovenskega Sredozemlja. V knjigi so predstavljene temeljne geografske značilnosti evropskega in slovenskega Sredozemlja, tipologija problemskih območij v evropskem Sredozemlju, koncept regionalne konkurenčnosti ter prizadevanja za doseganje teritorialne kohezije v Evropski uniji, glavni razvojni izzivi in razvojni dejavniki, ki vplivajo na teritorialno kohezijo in konkurenčnost sredozemskih regij, sistem kazalnikov za spremljanje in oblikovanje strategij prostorskega in regionalnega razvoja, ki je prilagojen sredozemskim razvojnim izzivom in dejavnikom, ter izbor in prikaz vrednosti kazalnikov porabe zemljišč in statističnih kazalnikov za spremljanje razvojnih dejavnikov za slovensko Sredozemlje na dveh prostorskih ravneh.

Obsežna publikacija poleg konceptov in orodij za skupno načrtovanje evropskega Sredozemlja predstavlja pravo regionalno monografijo slovenskega Sredozemlja v malem. Knjiga je po vsebinski plati zelo bogata, saj je pri njej sodelovalo več avtorjev, ki se profesionalno ukvarjajo z različnimi področji, na primer fizično geografijo, geomorfologijo, geografijo naravnih nesreč, krasoslovjem, speleologijo, geodiverzitetno, geografskimi informacijskimi sistemi, okoljsko zgodovino, agrarno geografijo, regionalnim in prostorskim planiranjem, ekonomsko geografijo, geografijo podeželja, demografijo, etničnimi študijami in obmejnimi območji. Vsa omenjena področja so v vrednotenju regionalnega in prostorskega razvoja slovenskega Sredozemlja še posebej upoštevana. Ob tem velja pohvala avtorjem za strokovno načelnost. Čeprav program Mediteran obsega celotno površje Slovenije, kar je rezultat določenega političnega dogovarjanja, in nam kot državi v veliki meri koristi, saj lahko iz tega naslova črpajo sredstva upravičenci iz vseh slovenskih regij, so pri obravnavanju razvojnih vprašanj ostali v strokovnih okvirih in upoštevali, da lahko od administrativnih regij k pravemu Sredozemlju prištevamo le Obalno-kraško, Notranjsko-kraško in Goriško statistično regijo.

Znanstvena monografija predstavlja pomemben korak k skupnemu upravljanju in načrtovanju evropskega Sredozemlja ter novo potrditev, da Slovenija je bila, je in bo tudi sredozemska država. Upajmo, da bomo znali to strateško prednost čim bolj izkoristiti. Opisana knjiga je pri tem lahko v veliko pomoč.

Jani Kozina

Matjaž Geršič, Blaž Repe, Matej Blatnik, Valentina Brečko Grubar, Bojana Kovač, Nejc Pozvek, Ana Seifert:

Geografija in rastlinska sukcesija – izbrani primeri iz slovenskih pokrajin

Georitem 23

Ljubljana 2014: Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Založba ZRC, 137 strani, 45 slik, 10 preglednic, ISBN: 978-961-254-670-0

Knjiga »Geografija in rastlinska sukcesija – izbrani primeri iz slovenskih pokrajin« ponuja zanimiv vpogled v raziskovanje evlucijskega razvoja združb, ki je v tuji, še bolj pa domači literaturi redkeje obravnavana tematika. Vsebinsko je razdeljena na dva dela. V začetnih poglavjih je podrobneje predstavljena sukcesija in z njo povezani temeljni pojmi, zgodovinski razvoj njenega koncepta, njeni procesi in mehanizmi, vključno z različnimi tipi sukcesije, pri čemer avtorji omenjeni del zaobjamejo z značilnostmi pionirskih vrst in klimaksnih združb. Podrobneje je predstavljeno neločljivo součinkovanje prsti in rastlinstva oziroma sukcesije in pedogeneze, poseben poudarek pa je namenjen tudi predstavitvi problematike invazivnih vrst, ki se, predvsem zaradi človekovega delovanja, prek ekoloških ovir vse pogosteje prenašajo iz njihovih naravnih območij na nova območja in se tam tudi nezadržno širijo. Knjiga, ki predstavlja pomemben prispevek k bogatitvi znanj iz biogeografije, v drugem delu zajema izbrane primere sukcesije v različnih okoljih slovenskih pokrajin, kjer prevladujeta glavna tipa sukcesije. Avtorji primarno sukcesijo s kakovostnimi podatki in na nazoren ter slikovit način obravnavajo na treh primerih in sicer na prodiščih v povirnih krakih Save in njenem zgoranjem toku, na meliščih

v Kamniško-Savinjskih Alpah, Julijskih Alpah in Karavankah ter na podornem gradivu pod grebenom Košute v Karavankah. Sekundarno sukcesijo pa obravnavajo na štirih požariščih v slovenski Istri. Zanimiv in poseben primer predstavljajo gradbene jame v Ljubljani, kjer se pojavlja tako primarna, kot tudi sekundarna sukcesija. Glede na to, da so izbrana okolja ekološko precej različna, so jih avtorji obravnavali z različnimi metodami, pri vseh pa je bilo opravljeno obsežno terensko delo, ki je vključevalo kartiranje, določanje vrst in merjenje izbranih lastnosti na terenu.

Pri preučevanju izbranih okolij, kjer poteka sukcesija, so avtorji prišli do pomembnih spoznanj z bio-geografskega vidika in s tem zapolnili predstavljene vrzeli. Sukcesija je odvisna od številnih dejavnikov, pri čemer je ključen predvsem čas. Poleg tega se je izkazalo, da imajo pomembno vlogo tudi mikrolokacija in njene prvine, kot so: preperelost matične podlage, zavetrnost, nadmorska višina, ekspozicija, naklon, in hkrati tudi antropogeni vplivi, kot na primer pretekle raba zemljišč. Čeprav knjiga postreže z odgovori na številna vprašanja, pa hkrati odpira tudi nova. Pomembna vrzel, ki ostaja, je vezana na hitrost sukcesije, ki je zaradi kratkotrajnih opazovanj in sezonskega terenskega dela ostala nepojasnjena. Prav tako pa avtorji ne najdejo zadovoljivega odgovora o času nastanka novega okolja oziroma času začetka sukcesije.

Publikacija je bogato opremljena s kartografskim in slikovnim gradivom, ki poleg fitoloških in pedo-geografskih značilnosti slovenskega ozemlja nazorno prikazuje tudi sam potek preučevanega procesa sukcesije. Zbirka Georitem je s pričujočo monografijo nedvomno pridobila še eno kakovostno delo, ki bo deležno odziva tako med geografi, kot tudi drugimi zainteresiranimi bralci.

Katarina Polajnar Horvat